17-5 Tüdőrezekciós és egyéb mellkasi műtétek előtt és után szükséges rehabilitáció ellátási programja

I –II szint 1903 szakmakód (felnőtt), 2205 szakmakód (gyermek)

Légzésrehabilitációt igényel minden beteg, aki bármilyen okból végzett mellkasi műtére vár, de főképp aki már ezen átesett. Postoperative mellkasi fájdalom, rigiditás, izomatrófia és mellkasi izomdiszfunkció, illetve légzőfelület-vesztés következtében súlyos hypoventiláció és restriktív légzéskárosodás alakulhat ki. Fokozottan veszélyeztettek a gyermekek, ahol a mellkasváz még instabil. Légzőrendszeri fejlődési rendellenességek ill. szerzett pulmonológiai elváltozások mellett a mellkasi műtét oka lehet szívbetegség (billentyű, coronaria, transzplantáció stb.), mellkasdeformitás (veleszületett vagy szerzett, pl. scoliosis, pectus excavatum, -carinatum, stb.), vagy traumás sérülés, de szükség lehet postoperativ légzésrehabilitációra nagy hasi műtétet követően, ha a sérült diaphragma-funkció basalis hypoventilációt, atelectasiát és légzéskárosodást okoz.

A rehabiltáció specifikus célja praeoperativ szakaszban az, hogy a beteg a lehető legjobb állapotban kerüljon a műtétre, postoperative a hosszú távú következmények kivédése jelenti a fő feladatot, a mellkas mobilitásának megörzésével vagy visszaállításával, a légzéssel összefüggő mellkasi fájdalmak megszüntetésével, a normális légzés biztosításával és a kardiorespiratorikus állóképesség növelésével.

Cél a közösségbe való visszatérés és beleilleszkedés elősegítése, az önellátási képesség mielőbbi javítása és biztosítása, relapszus elkerülése (lehetőség szerinti), kiskorúaknál az oktatási intézménybe való visszakerülés, felnőtteknél pedig a munkaképesség visszaállítása.

1. A páciensek állapotának jellemzése

1.1. Betegség / baleset / rendellenesség és a kialakult károsodás / funkciózavar / fogyatékosság leírása

Lásd a NEAK honlapján közzétett kitöltési útmutatót, illetve törzseket, továbbá a 6. pont tartalmazza a szakmai ajánlást.

1.2. Állapot-súlyosság: A rehabilitációra kerülő személyek állapot-súlyossága a program kezdetén limitek megadásával: **súlyos / közepesen súlyos/ enyhe**

1.3. Humánerőforrás

1.3.1. Ápolói szükséglet: **közepes** – AS beosztás

1.3.2. Specifikus szakdolgozói szükséglet bővített csomag: alapcsomag (fizioterápiás asszisztens, gyógytornász, szociális munkás, pszichológus, dietetikus, diabetológiai szakápoló és pedagógus -edukátor, gyógyúszásoktató

1.4. Fogyóanyag szükséglet

1.4.1. Napi átlagos gyógyszer szükséglet: nagy

Alapbetegség(ek) miatt szükséges típusos gyógyszerek: antikoaguláns, analgeticum, antibioticum, anxiolyticum, cardiacum, mucolyticum, stb

Rehabilitáció során szükséges gyógyszerek: fentiek kiegészülve tápláltsági állapot javítását célzó gyógyszerekkel, táplálékkiegészítőkkel, vitaminokkal, és légzőszervi tünetek miatt: hörgőtágítók, expectoránsok, oxigén supplemetáció, antidepresszáns, gyulladáscsökkentő

1.4.2. Napi átlagos kötszer- egyéb orvosi és orvostechnikai anyag szükséglet: nagy

Alapbetegség(ek) miatt gyakran szükséges anyagok: kötszer, fertőtlenítőszer, ragtapasz, maszk, kesztyű, nylon kötény

Rehabilitáció során szükséges anyagok: Shaker deluxe flutter, ki- és belégző tréner, elasztikus szalagok, marok gumikarika

1.4.3. Napi átlagos diagnosztikai anyag (fogyóeszköz) szükséglet: nagy

Alapbetegség(ek) miatt szükséges diagnosztikai anyagok: labor és vérgáz kontrollokhoz, köpet bakterológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök.

Rehabilitáció alatt szükséges diagnosztikai anyagok: nincs speciális szükséglet

2. Betegutak leírása

2.1. Hogyan kerül a páciens rehabilitációra?

Elsőbbségi rehabilitációra közvetlenül a sebészeti osztályról, intenzív osztályról, aktív pulmonológiai osztályról. Az ismételt rehabilitációs programba tüdőgondozóból, szakambulanciáról is utalható a beteg

2.2. Mi a jellemzője az adott betegcsoportnak a rehabilitációs ellátás időzítésére vonatkozóan?

Elsőbbségi rehabilitációra lehetőleg a műtétet követő 3 hónapon belül sor kell kerüljön

Programozható rehabilitációra a beteg állapotától függően (légzésfunkció, terhelési kapacitás, tápláltsági állapot) kerülhet sor

3. A rehabilitációs ellátó helyre vonatkozó kívánalmak leírása

Fekvőbeteg ellátás (elsőbbségi)

Műtétet követően minden súlyosság: **bővített csomag – II. szint:** Tartama: **15-45 nap**

Ismételt felvétel rehabilitációs céllal elsőbbségi rehabilitáció befejezését követően és programozható ellátás: légzésfunkciós romlás, mellkasdeformitás, scoliosis, mellkasi izomatrófia jeleinek észlelésekor programozható légzésrehabilitáció indokolt.

Jellemző	Minősítő	
	fekvőbeteg	**járóbeteg**
1.2. állapotsúlyosság a betegek 70-90 %-ára jellemzően (N/Kp/k)	súlyos/közepes	enyhe
1.3.1. ápolói szükséglet	kis	
1.4.1. gyógyszer szükséglet	nagy	
1.4.2. kötszer és egyéb orvostechnikai anyag szükséglet	közepes	
1.4.3. diagnosztikai anyag szükséglet	közepes	
3.1. ellátási csomag (alap/bővített)	alap	alap
3.2. ellátási szint (I/II/III)	I,II.	II
3.4. ellátás várható tartama (tól – ig)	15-35 nap	8-28 alkalom
Ismételt rehabilitáció várható tartama az első évben (hét/1. év)	egy ízben	
Ismételt rehabilitáció várható tartama a második évben (hét/2. év)	8-14 nap	
jellemző betegutak	1. mellkassebészetről, aktív osztályról akut állapotromlás miatt	
	2. tüdőgondozóból	
	3. saját szakrendelésről	

4. **a rehabilitációs terápiás program kötelezően elvégzendő és dokumentálandó elemei az adott betegcsoportban** a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint

5. **A rehabilitáció eredményességének értékelése**

5.1. Változást jellemző teszteredmények:

- **FNO,**
- **FIM motoros funkciók és FIM összes (kötelező), valamint**
- **további tesztek a funkciózavar függvényében a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint:** Barthel-index, 6 perces járásteszt, nyugalmi légzésfunkció (FEV1ref%), VCref%, CAT, MMRC. 8 éves kor alatti gyermekek esetében célskála alkalmazása javasolt.

5.2. Kimeneti jellemző:

Nyugalmi légzésszám és légzésfunkció FEV1ref%, VCref%, CAT, MMRC, 6 perces járásteszt eredménye, célskála 8 év alatt

Életminőség kérdőívek (Szent-György-féle Légzési Kérdőív)

6. **Szakmai ajánló**

6.1. BNO1

A0650+ Amoebás tüdőtályog (J99.8*)
A1574 Empyema - gümőkóros (elsődleges), bakt. és/vagy szöv. vizsg. igazolt

A1581	Mediastinalis gümőkór, bakt. és/vagy szövett. vizsg. igazolt
A1590	K.m.n. légzőszervi gümőkór, bakter. és szövettannal igazolt
A1600	Tüdőgümőkór, negatív bakter. és szövettani vizsgálati eredménnyel
A1611	Tüdőgümőkór, bakt.és szövettani vizsg. nélk. caverna nélk., egyoldali
A1613	Tüdőgümőkór, bakt.és szövettani vizsg. nélk. cavernával, egyoldali
A1615	Tüdőgümőkór, bakt.és szövettani vizsg. nélk. recidiva, egyoldali
A1620	Tüdőgümőkór, bakteriológiai vagy szövettani vizsgálat említése nélkül
A1621	Tüdőgümőkór, bakt.és/vagy szövet.vizsg.eml.nélk.caverna nélk., egyold
A1623	Tüdőgümőkór, bakt.és/vagy szövet.vizsg.eml.nélk. cavernával, egyold
A1625	Tüdőgümőkór, bakt.és/vagy szövet.vizsg.eml.nélk. recidiva, egyoldali
A1630	Mellkasi nyirokcsomó gümőkór, bakter. vagy szövettan említése nélkül
A1631	Hilusi nyirokcsomó gükőkór, bakt. vagy szöv.vizsgálat emlitése nélkül
A1632	Mediastinalis nyirokcsomó gümőkór, bakt. vagy szöv.vizsg. eml. nélkül
A1652	Empyema - gümőkóros, bakt. vagy szövett. vizsg. emlitése nélkül
A1672	Mellkasi nyirokcsomó primer gümőkór bakt. vagy szöv.vizsg. eml.nélkül
A1673	Elsődleges, gümőkóros pleuritis, bakt. vagy szöv.vizsgálat emlitése
A1690	Légzőszervi gümőkór k.m.n., bakter. vagy szövettan említése nélkül
B9090	Légzőszervi és k.m.n. gümőkór következményei
B9095	Post tbc-s bronchiectasia
C33H0	A légcső rosszindulatú daganata
C3400	Főhörgő rosszindulatú daganata
C3410	Felső lebeny, hörgő vagy tüdő rosszindulatú daganata
C3420	Középső lebeny, hörgő vagy tüdő rosszindulatú daganata
C3430	Alsó lebeny, hörgő vagy tüdő rosszindulatú daganata
C3480	A hörgő és tüdő átfedő elváltozása, rosszindulatú daganata
C3490	Hörgő vagy tüdő rosszindulatú daganata, k.m.n.
C37H0	A csecsemőmirigy (thymus) rosszindulatú daganata
C3810	Elülső gátor rosszindulatú daganata
C3820	Hátsó gátor rosszindulatú daganata
C3830	Gátor rosszindulatú daganata, k.m.n.
C3840	Mellhártya rosszindulatú daganata
C3900	Felső légutak nem meghatározott részének rosszindulatú daganata
C3980	Légzőszervek és mellüregi szervek átfedő elvált., rosszind. daganata
C3990	Rosszul meghat. lokalizáció rosszind. daganata a légzőszerveken belül
C4130	Bordák, szegycsont és kulcscsont rosszindulatú daganata
C4500	A mellhártya mesotheliomája
D1420	Légcső jóindulatú daganata
D1430	Hörgő és tüdő jóindulatú daganata
D1440	Légzőszerv jóindulatú daganata, k.m.n.
D1500	Csecsemőmirigy jóindulatú daganata
D1520	Gátor jóindulatú daganata
D1570	Egyéb megnevezett mellüregi szervek jóindulatú daganata
D1590	Mellüregi szerv k.m.n. jóindulatú daganata
D3810	Légcső, hörgő és tüdő bizonytalan és ismeretlen viselkedésű daganata
D3820	Mellhártya bizonytalan és ismeretlen viselkedésű daganata
D3830	Gátor bizonytalan és ismeretlen viselkedésű daganata

D3850	Egyéb légzőszervek bizonytalan és ismeretlen viselkedésű daganata
D3860	Légzőszerv bizonytalan és ismeretlen viselkedésű daganata, k.m.n.
E3210	Thymus tályog
J47H0	Bronchiectasia
J6500	Gümőkórral társult pneumoconiosis
J6510	Szénbányászok pneumoconiosisa, aktív tüdőgümőkórral együtt
J6520	Azbeszt és ásványok okozta pneumoconiosis, aktív tüdőgümőkórral együtt
J6530	Silicotuberculosis
J6540	Nem meghatározott pneumoconiosis, aktív gümőkórral együtt
J8500	Tüdő gangraena és necrosis
J8510	Tüdőtályog pneumoniával
J8520	Tüdőtályog pneumonia nélkül
J8530	Mediastinalis tályog
K4400	Rekeszsérv kizáródással, üszkösödés nélkül
K4410	Rekeszsérv üszkösödéssel
Q3490	A légzőrendszer veleszületett rendellenessége k.m.n.
Q6760	Pectus excavatum

6.2. BNO3

I2790	Pulmonalis szívbetegség, k.m.n.
J9500	Tracheostomia malfunctio
J9520	Akut tüdőelégtelenség nem mellkasi műtétek után
J9530	Idült tüdőelégtelenség műtétet követően
J9540	Mendelson-syndroma
J9550	Beavatkozás utáni subglotticus stenosis
J9580	Egyéb beavatkozás utáni légzési rendellenességek
J9590	Beavatkozás utáni légzési rendellenesség, k.m.n.
J9610	Idült légzési elégtelenség
J9690	Légzési elégtelenség, k.m.n.
J9800	A hörgők máshova nem osztályozott betegségei
J9810	Tüdőcollapsus
J9820	Interstitialis emphysema
J9830	Compensatoricus emphysema
J9840	A tüdő egyéb rendellenességei
J9850	A mediastinum máshova nem osztályozott betegségei
J9860	A rekeszizom rendellenességei
J9880	Egyéb meghatározott légzési rendellenességek
J9890	Légzési rendellenesség, k.m.n.

6.3. V jelű Z kód

Z5091	Műtét előtti rehabilitáció
Z9880	Műtét utáni egyéb meghatározott állapotok

6.4. FNO-k

b280	Fájdalom érzése
b440	Légzési funkciók
b445	A légzőizmok funkciói
d240	A stressz és más pszichés terhek kezelése

b134	Alvásfunkciók
b420	Vérnyomásfunkciók
b455	A terheléstolerancia funkciói
b460	A cardiovascularis és légzési funkciókhoz társuló érzetek
b530	Testsúlymegtartási funkciók
b740	Az izom-állóképesség funkciói
d410	Az alaptesthelyzet változtatása
d450	Járás
d460	Helyváltoztatás különböző helyszíneken
d540	Öltözködés
d550	Étkezés
d570	Egészségmegőrzés
d640	Házimunka végzése
d760	Családi kapcsolatok